

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Херсонський національний технічний університет
Херсонський державний аграрний університет
Херсонська державна морська академія
Уманський національний університет садівництва
Міжнародний класичний університет ім. П. Орлика (м. Миколаїв)

**V Усеукраїнська науково-практична
конференція на тему:
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В СУЧАСНИХ
УМОВАХ»
на конференцію приймаються матеріали:
з розміщенням тез доповідей на сторінці факультету економіки і менеджменту ХДУ
26-27 березня 2020 року
м. Херсон**

УДК 332.135(477)

А 43

*Затверджено відповідно до рішення вченої ради
факультету економіки і менеджменту Херсонського державного університету
(протокол від 13.04.2020 р. № 8)*

А 43 Актуальні питання економічного розвитку в сучасних умовах: збірник наукових праць за матеріалами V Усеукраїнської науково-практичної конференції – Херсон, 26-27 березня 2020 р. / Упоряд. Т.Казакова. – Херсон, книжкове вид-во ФОП Вишемирський В.С., 2020 – 415 с.

Голова редакційної колегії:

Соловйов А.І. – д.е.н., професор, декан факультету економіки і менеджменту ХДУ.

Члени редакційної колегії:

Ушкаренко Ю.В. – д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин ХДУ

Мохненко А.С. – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, обліку та підприємництва ХДУ

Шашкова Н.І. – д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту і адміністрування ХДУ

Орленко О.В., - д.е.н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

Чепок Р.В. – к.т.н., доцент, завідувач кафедри технологічної та професійної освіти

Транченко Л.В. – д.е.н., професор, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи (м. Умань)

Укладач:

Казакова Т.С. – к.е.н., доцент кафедри менеджменту і адміністрування ХДУ

ISBN 978-617-7783-6 (електронне видання)

У збірнику містяться матеріали V Усеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання економічного розвитку в сучасних умовах. Для наукових працівників, викладачів, студентів, працівників фінансово-кредитних установ, державних службовців та підприємницьких структур.

За додержання норм авторського права, достовірність наведених фактичних даних, посилань на джерела, імена та назви несе відповідальність автор матеріалів

УДК 332,135(477)

ISBN 978-617-7783-6 (електронне видання)

©ХДУ, 2020

©ФОП Вишемирський В.С., 2020

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СВІТОВОЇ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	10
Аннаєв Б.	
Сутність дефініції «фондовий ринок».....	10
Болотова О.С.	
Сутність дефініції «зовнішньоекономічна діяльність підприємства».....	13
Волкодав Г.О	16
Вплив прямих іноземних інвестицій на розвиток економіки України.....	
Гуріна А.Ю.	
Теоретичні підходи до розуміння сутності інновацій.....	18
Гурова В.О.	
Актуальні питання розвитку інтеграційних процесів в рамках регіональної інтеграції.....	20
Деброва О.О.	
Підходи до тлумачення сутності поняття «інтеграція».....	23
Дубровна М.І.	
Вплив іноземних інвестицій на економічний розвиток Херсонської області.....	26
Жуган Д.Ю.	
Аналіз прямих іноземних інвестицій в херсонській області.....	28
Камбурова Ю.І.	
Розвиток кооперативних відносин.....	31
Качковецька К.В.	
Роль екологічного оподаткування у розвитку національної економіки України.....	34
Кирьянова Д.	
Міжнародні економічні організації.....	36
Котик А.О.	
Сутність дефініції «кластер».....	38
Криворучко К.	
Сутність та класифікація міжнародних економічних організацій.....	40
Круковська О.В.	
Інституціоналізація в аграрній сфері економіки.....	43
Манжола О. С.	
Поняття конкуренції в світовій економіці.....	46
Миронова М.І.	
Фактори впливу на економічну ефективність функціонування виробничих систем у національній економіці.....	49
Осадчий О.Д.	
Особливості формування стратегії інтенсифікації виробництва в підприємствах аграрної сфери.....	52
Паламарчук А.Р.	
Особливості міграційної політики в Україні.....	54
Прокопчук О.Т.	
Агростраховий ринок України в розрізі інфраструктурних суб'єктів.....	56
Пухова Е.	
Проблеми фінансування сфери соціального захисту населення в Україні.....	59
Пшонько Л.О.	
Сутність дефініції «трудова міграція».....	62

2. Міжнародні економічні організації в системі регулювання світової торгівлі.
3. Регіональні економічні організації в системі регулювання світового господарства.
4. Міжнародні та регіональні економічні організації, які здійснюють регулювання підприємницької діяльності.
5. Міжнародні неурядові організації та об'єднання, які сприяють розвитку міжнародних господарських зв'язків. [3]

Література

1. Міжнародна економіка: навч.-метод. посібник для студентів економічних та менеджерських спеціальностей заочної форми навчання / [С. І. Архієреєв, Я. А. Максименко, Ф. В. Абрамов та ін.]; за ред. С. І. Архієреєва, Я. А. Максименко. – Харків : НТУ «ХПІ», 2012. – 92 с.
2. Міжнародна економіка : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. 71 дисц. / [А. М. Поручник, Я. М. Столярчук, О. Д. Павловська та ін.] – Київ : КНЕУ, 2005. – 156 с.
3. Козик В. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / В. В.

Круковська О.В.

к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування,
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ В АГРАРНІЙ СФЕРІ ЕКОНОМІКИ

Розвиток сучасного суспільства і забезпечення конкурентності господарських систем демонструють безапеляційну залежність від інновацій. Інноваційна діяльність як процес, базисний чинник ефективності економічних агентів й ринкового механізму є першопричина успіху у формуванні інститутів постіндустріального суспільства. Особливо значимим цей фактор слід вважати для соціально-економічних систем, які знаходяться на етапі продовження інституціоналізації до ринку. Реальним прикладом такого стану слід вважати аграрну сферу економіки України, яка потребує інноваційної організації для підвищення конкурентності. Метою є оцінка інституціональних засад розбудови ринку в аграрній сфері, яка сама по собі може вважатися інновацією у науковому аспекті аналізу процесів і явищ. Така

постановка проблеми дає нам можливість розкрити теоретико-методичні засади організації інноваційної діяльності та етапи інституціоналізації до ринку. З іншого боку формування конкурентоспроможності у розвитку економіки напряду залежить від інституціональних умов створення й впровадження інновацій. Пропонований ракурс розгляду піднятої проблеми цілком узгоджується з позиціями методології інституціоналізму як одного з передових концептуальних підходів до розуміння процесів, які відбуваються у ринковій економічній системі. Інституціональна концепція дозволяє пояснити процеси еволюційних змін у транзитивних економіках. Саме тому вважаємо її прийнятною як методологічний підхід до розгляду такого важливого аспекту організації функціонування аграрної сфери вітчизняної економіки як інноваційна діяльність. Акцент у розкритті питання зробимо на теоретичних положеннях, тому необхідно визначитися щодо сутності базових категорій і понять. Піднята проблема не є поза увагою науки, а ґрунтовно досліджується, проте, застосовуваний нами міждисциплінарний підхід дозволить забезпечити системність й удосконалення методології наукового пошуку. Пропонуємо квінсистенцію думок й напрацювань, теоретичних обґрунтувань концептуальної оцінки процесів інституціоналізації інноваційної діяльності в аграрній сфері. Вітчизняна інституціональна парадигма формується під впливом фундаментальних і прикладних досліджень М.Туган-Барановського, Р. Капелюшнікова, А. Чухна, В. Гейця, А. Гриценка, Т. Гайдая, В. Якубенка, В. Тамбовцева, В. Радаєва, С. Кірдіної, А. Шастітко, В. Вольчика, П. Саблука, В. Юрчишина, М. Маліка, С. Кваші, В. Месель-Веселяка, М. Дем'яненка, О. Шпичака, В. Зіновчука, Т. Осташко, М. Латиніна, О. Мороз, М. Йохна, Корецького, А. Мазура, Ю. Лопатинського та ін. Інноваційна діяльність як процес і як інститут виступає обов'язковою умовою процесу у задоволенні потреб. Результатом інноваційної діяльності є створення інноваційної економіки, побудованої на знаннях і комерціалізації науки. Погоджуємося з думкою О.Ю. Мамедова, що інноваційна економіка має іншу будову й інші фактори розвитку, зокрема інститут громадянського

суспільства, конкуренції, лібералізму. Інститут інноваційної діяльності функціональний лише за умови об'єктивності стимулів з боку держави, ринку й суспільства. Ця діяльність приносить результат за відповідних інституціональних умов, а системо утворюючим фактором даного процесу є наука. Інновації затримуються й можуть зароджуватися лише в інноваційно-організованій економіці, їх «батьком» є високотехнологічне виробництво, а «матір'ю» – інноваційно-організована економіка. Таким чином, інноваційна діяльність у своїй основі залежить від цих двох факторів, хоча ми надаємо перевагу інституційному забезпеченню. В основі створення й розвитку інститутів інноваційної діяльності – підприємницька активність індивіда. Російські дослідники Є.В. Попов і М.В. Власов виділили інституціональні аспекти піднятого питання виходячи з сутності підприємства як генератора та інкубатора інститутів виробництва нових знань. Це витікає із можливостей і пріоритетів діяльності підприємства у ринкових умовах, які передбачають обов'язковість накопичення нових знань. Проте ефективність інноваційної діяльності та її інститутів забезпечується лише при умові конструктивного підходу до функціонування приватної власності; налагодження взаємодії бізнесу, держави й суспільства в механізмі регулювання; підвищення якості правових інститутів; забезпечення високого рівня людського капіталу, а в кінцевому випадку власне створення інноваційної економіки. Тому на передній план виходить інституціональна модернізація економіки, у даному конкретному випадку – аграрної, здійснюється реформуванням системи інститутів і відносин, яке може здійснюватись як «зверху», так і «знизу».

Інституціональні аспекти інноваційної діяльності в економіці України характеризують існуючу модель розвитку ринкового механізму як інституційно неефективну. Така неефективність полягає у консервуванні інститутів минулої української дійсності на кшталт невизнання землі капіталом, незавершеності інституціоналізації приватної власності до ринкових умов, що у свою чергу стримує капіталізацію знань, справляє демотивуючий вплив на учасників інноваційного процесу, продукуючи

кризові явища. Особливо це стосується аграрної сфери як найбільш консервативного сегменту економіки. Дослідження і практичні умови показують, що інституціональна система економіки в Україні є незбалансованою, що проявляється як на рівні базисних (власність, влада, управління, праця), так і похідних інститутів (ціна, конкуренція, підприємництво, регулювання). Проблеми економіки доповнюються проблемами адаптації суспільних і недоформованістю правових інститутів, що вкупі зі станом науки, освіти, деградацією продуктивних та виробничих відносин роблять інноваційну модель постіндустріального типу поки що недосяжною для України.

Література

1. Мамедов О.Ю. Тайна инновационной экономики – в ее инновационной организации! // О.Ю. Мамедов / Экономический вестник Ростовского государственного университета, 2009. – Т.7, №2. – с. 5-8.
2. Попов Є.В. Институциональный анализ процессов производства новых знаний [Электронный ресурс] / Є.В.Попов, М.В.Власов – Режим доступа: <http://www.ecsocman.edu.ru>
3. Шпикуляк О.Г. Институціональне забезпечення розвитку та регулювання аграрного ринку: аналітична оцінка / О.Г. Шпикуляк. – Економіка АПК, 2010, №4. – С. 150-157.

Манжола О. С.

студентка ІІ курсу факультету економіки і менеджменту,
Херсонський державний університет
Науковий керівник: к. е.н., ст. викладач Чмут А.В.

ПОНЯТТЯ КОНКУРЕНЦІЇ В СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Сьогодні господарська діяльність ґрунтується на ринкових відносинах. Центральним поняттям, що виражає сутність ринкових відносин є конкуренція. Розгляд сутності конкурентоспроможності підприємства є важливим як для економіки країни в цілому, так і для окремих виробників, адже вона є запорукою отримання високого та стабільного прибутку, а також забезпечення життєдіяльності підприємства, його економічної безпеки та стабільного розвитку. Протягом всієї історії становлення ринкових економічних відносин дослідження питання щодо сутності конкуренції та